

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput VI. Argumenti ejusdem continuatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

Huic per totam retro antiquitatem celebratissimo principio Adversarii aliud opponunt, clamantes: *In dubiis melior est conditio possidentis.* Homo natura sua liber est, hacque suæ libertatis possessione eousque gaudet, quousque lex certa, ac clara eum inde non turbat. Principium hoc perantiquum est; at extra materiam justitiæ nec a Summis Pontificibus, nec a Patribus, nec a Conciliis ad decidenda dubia usurpatum. Novi, Recentisque venerunt, qui amplissimum illius fecerunt usum: qui hominibus placentia loquentes, suavi eloquio mulcentes viam ad Cælum ostenderunt facilem, ac latam, quam æterna Veritas arctam, spinisque horridam prædicavit. Sed, quid multis opus? An non ipsa libertatis possessio in nostro casu moraliter est dubia? An non lex universalis clara est, ad vitiandam bonam fidem, ac turbandam libertatis possessionem sat, superque sufficiens? De hac lege modo plura.

C A P U T VI.

Argumenti ejusdem Continuatio.

Mens nostra duas opiniones, æque, aut fere æque probabiles, invicem oppositas, serio perpendens, de neutrius veritate pronunciare prudenter potest. Ut quid enim unam præ altera veram judicet, cum Fundamenta utrinque æqualia, se invicem elidentia, videat? Suspendendum itaque judicium est, & ad modum dubitantis in medio persistendum. At periculum in mora est: agendi necessitas urget. Bene est: agas itaque, non tamen quod magis libet, sed quod licet;

licet; non quod delectabilius, sed quod tutius fuerit visum, agas. Istam agendi regulam Sacrae Paginae, Patres & Pontifices constanter inculcant.

Deum mandasse, mandata sua *custodiri nimis* Psalmista monet, *Psal. 118.* Eundem *ex toto corde, omnibusque viribus*, diligendum esse, Salvator docet. *Luc. 10.* Nimius ne, seu universalis Mandatorum custos ille sit, qui mandatum satis probabiliter sibi propositum, acsi omnino non esset, temere negligit? Cordialis Dei amator ille censendus; qui magis suae libertatis commoda, quam supremi Domini Jura, utut probabiliter cognita, cordi habet? Tales profecto Amicos nec homines sibi optant. Deus Creator, & Pater noster est: non mere servilem, sed filialem a nobis amorem exigit. Patrem haud sincere filius amat, qui multa, patri probabiliter displicitura, illo inspectante quotidie perpetrat.

In Salutis negotio controversas inter opiniones Tutiozem eligendam esse SS. Patres, fidelissimi Scripturae Interpretes docuerunt. D. Augustinus, de Donatista loquens, (*Lib. I. de Bapt. c. 3.*) Catholicorum Baptisma velut certi, Donatistarum dubii valoris aestimante, ita resolvit: *Graviter peccaret in rebus ad Salutem animae pertinentibus vel eo solo, quod certis incerta proponeret.* Et infra: (*Ibid. c. 5.*) *Accipere (Baptismum) in parte Donati, si incertum est, esse peccatum; quis dubitet, certum esse peccatum, non ibi potius accipere, ubi certum est, non esse peccatum.* Jam inter duas aequae probabiles opi-
niones

niones de magis tuta certo constat, eam non inducere ad peccatum: de minus tuta non certo constat, eam non inducere ad peccatum; non igitur hæc sed illa est eligenda: secus qui facit Augustino Iudice certo peccat.

Magno Augustino unicum Bernardum subjungere placet, sicut vitæ mollis, ita & laxæ doctrinæ implacabilem hostem; hic autem in rem nostram ita differit: *Ut interior oculus vere sit simplex, duo illi esse arbitror necessaria, caritatem in intentione, & in electione veritatem* (l. de præcept. & dispens. c. 17.) dum nempe hæc obtineri potest. In casu collisionis duarum opinionum æque probabilium, veritas cognosci distincte non potest, proin nec eligi: Caritas itaque non solum intentionem; sed etiam electionem dirigat necessum est. Vera Dei, sui que ipsius Caritas omne peccandi periculum refugit; Supremi Numinis Dominio, ubi potest, se humiliter subjicit; quo igitur pacto minus tutam præ magis tuta unquam in praxi eligat?

Sunt, qui Bernardum non tam *cognitionis*, quam *actionis* veritatem, christianam scilicet in agendo sinceritatem subintellexisse autumant. Sive hæc, sive illa expositio adoptetur, præstabilitum inde nostrum magis firmabitur Principium.

Hanc ipsam Regulam Summi Ecclesiæ Præfules, Romani Pontifices in suis Rescriptis & Resolutionibus sunt secuti. Decretum, & Decretales inspicite, & ubique, præprimis Cap. 5. *De Cler. excommun.* Cap. 12. *De homicid.* & Cap. 3. *De Sponsal.* in dubiis *partem tutiorem*,

femitam tutiorem eligendam esse, scriptum invenies (a).

Minime me later, quantas violentias hisce Pontificum Decretis Adversarii inferant, ut ab argumenti laqueo sese extorqueant. Quidam hoc axioma, *In dubiis tutior pars eligenda*, non præcepti, sed consilii loco habendum esse prætendunt. Ast vana hæc evasio est. An non Pontifices verbis præceptivis: *debemus, tenemur &c.* utuntur? An non hanc tutioris partis sequelam ex lege naturali faciendam supponunt; dum eam ceu ultimatam suarum decisionum Rationem adducunt? An merum Consilium sit, quod qui non observat, peccandi periculo semet exponit?

Alii axioma istud obligatorium esse admittunt; ad dubium tamen *facti* illud restringunt. Quasi vero non fortior ratio pro *dubio Juris* staret. Tutior pars in dubio facti eligitur, ut peccandi periculum evitetur; nonne idem periculum in dubio juris timendum? Negant hoc, ac in dubio

---

(a) Quam alieni a Probabilismi dogmate Romani Pontifices fuerint, fulmina, in plurimas Probabilistarum propositiones vibrata, sat super demonstrant. Amplissimum laxitatum probabilistarum catalogum texuere cl. D. Amort Theolog. Ec. Tom. I. Romæ. P. Concina *Histor. Probabilismi*, & Theolog. Christ. celebr. P. Patuzzi *Tract. de Reg. prox. actionum hum.* T. 1. P. 2. c. 6. Quam male *Epistolæ Provinciales*, *Apologia Casuistarum* P. Piro, *Apologema* P. Caramuelis, *Dialogi* P. Danielis, *Concio Polemica* P. Neumayr, alique Probabilistarum libelli Romæ fuerint excepti, toti literato Orbi est notum.

dubio facti legem certam, adeoque sequendam: in dubio juris ipsam legem dubiam, adeoque libertati, possessione gaudenti, posthabendam esse dicunt; sed quam inepte, ex praemissis constat. Praetensam libertatis possessionem in casu controverso dubiam esse jam supra monui: in dubio tutius praerendum esse hucusque ostendi. Ut quid ergo in responsis datur, de quo controversatur?

Minus aequa eorum responsio, qui Regulam nostram in foro fori, non in foro poli seu conscientiae obligare fingunt. Etenim Clemens V. in Vienensi Concilio distinctionem hanc differtis damnavit verbis, inquit: *Attendentes, quod in his, quae animae salutem respiciunt, ad vitandos graves remorsus conscientiae pars securior est tenenda.* Praeterea conscientiae forum a foro exteriori non differt, quoties hoc falsae praesumptioni non innititur. Alias Casuistarum interpretationes recensere piget, utpote quae ex haecenus dictis satis refutatae manent. Quod si hac super re Doctoris Angelici mentem exquiras; nullibi probabilisticas reflexiones: ubique nostrum axioma in dubiis applicasse perspicias. Quodlibeto 8. Canonicum, qui ex varietate opinionum dubitat, si licita praebendarum pluralitas, nihilo tamen minus plures possidere pergit, periculo se committere & peccare S. D. asserit (a. 13.). Similia Quodlibeto 9. a. 15. & alibi habet. Jam S. Antoninum, Bonaventuram, Scotum aliosque veteres Moralistas scrutare, & probabilisticarum phrasum nec vestigium; nostri econtra axiomatis continuum usum apud illos invenies.